

بررسی دلایل اثرگذار بر عدم تمایل شهروندان به استفاده از دوچرخه در سفرهای شهری (مطالعه موردی: شهر ارومیه)

قادر احمدی^۱، کمال روح‌پرور^۲، محمدحسین پورحسن‌زاده^۳*

۱- استادیار گروه شهرسازی دانشکده معماری، شهرسازی و هنر دانشگاه ارومیه، gh.ahmadi@urmia.ac.ir
 ۲- دانشجوی کارشناسی‌ارشد معماری دانشکده معماری، شهرسازی و هنر دانشگاه ارومیه، roohparvar.kamal@gmail.com
 ۳- دانشجوی کارشناسی‌ارشد برنامه‌ریزی شهری دانشکده معماری، شهرسازی و هنر دانشگاه ارومیه، (نویسنده مسئول)
 pourhassanzadeh@gmail.com

چکیده

در جامعه امروزی که استفاده بیش از حد از وسایل نقلیه شخصی منجر به مشکلاتی از قبیل آلودگی هوا و محیط زیست، افزایش ترافیک، افزایش مصرف سوخت، انرژی و ... شده است، استفاده از دوچرخه، به عنوان یک وسیله حمل و نقل ایمن (غیرموتوری) و مؤثر در تسهیل رفت و آمد، کاهش ترافیک، کاهش آلودگی هوا، افزایش تندرستی، سلامت جسمی و نشاط شهروندان از اهمیت بالایی برخوردار است. با توجه به این مهم، هدف پژوهش حاضر بررسی دلایل اثرگذار بر عدم تمایل شهروندان به استفاده از دوچرخه در سفرهای شهری می‌باشد. پژوهش حاضر از نظر هدف، پژوهشی کاربردی است و از نظر روش و ماهیت تحقیق، پژوهشی توصیفی - تحلیلی است. مبنای نظری پژوهش از طریق مطالعات کتابخانه‌ای بدست آمده و به منظور شناخت نمونه موردی از تکنیک پرسشنامه استفاده شده است و تعداد ۱۵۰ پرسشنامه بین شهروندان مناطق مختلف شهر توزیع و جمع‌آوری شده است. داده‌های حاصل از پرسشنامه‌ها نیز با استفاده از نرم افزار Spss تجزیه و تحلیل شده است. نتایج پژوهش نشان داد که به ترتیب معیارهای نبود مسیرهای ویژه دوچرخه، پایین بودن فرهنگ دوچرخه سواری و عدم ایمنی و امنیت دوچرخه سواران مهم‌ترین عوامل بر عدم تمایل شهروندان به استفاده از دوچرخه در شهر ارومیه می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: تمایل شهروندان، دوچرخه، سفرهای شهری، ارومیه.

۱- مقدمه

با افزایش روزافزون جمعیت، متوسط مالکیت وسیله نقلیه و توسعه ارتباطات، روز به روز بر پیچیدگی‌های سیستم حمل و نقل و مشکلات ناشی از آن از جمله تأخیر مکرر مسافران، آلودگی محیط زیست و مصرف منابع تجدید ناپذیر افزوده می‌شود. مشکلاتی که هزینه‌های سنگینی بر گردانندگان و کاربران تحمیل کرده و در صورت عدم مقابله با آن، بر انجام فعالیت‌ها در جامعه تأثیر نامطلوب خواهد داشت [۱]. حمل و نقل یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر موجودیت و توسعه شهرهاست [۲]. روند فزاینده کاربرد اتومبیل شخصی در بسیاری از کشورها مسائل و معضلات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی زیادی را در پی داشته است [۳]. بُعد کاملاً ملموس استفاده فزاینده از اتومبیل‌ها در شهرهای بزرگ، ترافیک‌های سنگین است که به زعم براون در کنار رشد جمعیت، تسلیحات هسته‌ای و نابودی محیط زیست از مهم‌ترین مسائل اجتماعی در کشورهای مختلف جهان به شمار می‌روند. ابعاد پیچیده ترافیک سنگین شهری باعث شده است تا مدیران شهری به دنبال راهکارهایی برای رهایی از این وضعیت باشند [۴]. در شهرهای امروزی بیشتر جابجایی‌های صورت گرفته بوسیله خودروهای